

Hemşirelerin Profesyonel Değerleri ve Etkileyen Faktörler

Nurses' Professional Values and Affecting Factors

Songül GÖRİŞ, Züleyha KILIÇ, Özlem CEYHAN, Arzu ŞENTÜRK

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin profesyonel değerlerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya bir ilin Devlet Hastanesinde çalışan, çalışma kriterlerine uyan ve çalışmayı kabul eden 120 hemşire alındı. Araştırmanın verileri tanıtım formu ve profesyonel değerler ölçeği kullanılarak toplandı.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre; hemşirelerin; %57.5'i 30-39 yaş grubunda, %85.8'i kadın, %79.2'si evli ve %56.7'si lisans mezunudur. Araştırmada hemşirelerin profesyonel değerler puanı ortalaması 90.7 ± 14.7 olarak bulundu. Çalışmada 40 yaş ve üstü gruptakilerin, erkeklerin, bekâr olanların, yüksek lisans yapanların, idari görevi olanların, dernek üyeliği bulunanların, bilimsel toplantılara katılanların ve profesyonel değerler konusunda eğitim alanların profesyonel değerler ölçeği puanları daha yüksek bulundu fakat istatistiksel olarak bir anlamlılık saptanmadı ($p > 0.05$).

Sonuç: Hemşirelerin profesyonel değerler ölçeğinden aldıkları puanların orta düzeyin üzerinde olduğu belirlendi. Hemşirelere profesyonel değerlerle ilgili eğitimlerin planlanması ve bu konuda daha kapsamlı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Etkileyen faktörler; hemşirelik; profesyonel değerler.

SUMMARY

Objectives: This study was descriptively conducted in order to determine nurses' professional values and affecting factors.

Methods: A total of 120 nurses who work at a governmental hospital in a city, who met the study inclusion criteria and who accepted to participate in the study were recruited. Data for the research was collected by Information Form and Professional Values Scale.

Results: According to results of the research, it was found that 57.5% of the nurses were in the 30-39 age group, 85.8% were women, 79.2% were married and 56.7% had a graduate degree. In this research, the mean score of nurses' professional values was found to be 90.7 ± 14.7 . It has been determined that nurses' professional values in the 40 year and older group included males that were single, had a master's degree, had administrative tasks, were members of an association, participated in scientific meetings and received training in professional values were higher than other groups but this was not statistically significant ($p > 0.05$).

Conclusion: It was determined that mean score of nurses' professional values was found to be above the middle level. According to these results, it is suggested that training on professional values should be planned for nurses and comprehensive studies should be conducted.

Key words: Affecting factors; nursing; professional values.

Giriş

Hemşirelik, geçmişten günümüze sosyal, kültürel ve teknolojik değişimlerle kendini yenilemeyi başaran birey, aile ve toplumun sağlık durumu ile ilgilenen uygulamalı bir sağlık disiplini'dir.^[1] Uluslararası Hemşirelik Konseyi (ICN) hemşireliği "Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeyi sağlayan bir meslek grubu olarak tanımlamaktadır."^[2]

Hemşireliğin hizmet alan bireyler için yaşamsal önemi vardır. Hemşirelik hizmetleri, hasta, ailesi veya toplumun başka bir üyesi tarafından karşılanamayan hizmetlerdir. Hemşi-

relik meslekleşme sürecinde bir dizi hızlı ve çarpıcı değişim geçirmiştir. Başlangıçta sadece fiziksel gereksinimlerin giderilmesi ile başlayan hemşirelik, giderek hasta ya da sağlıklı bireyi bütüncül bir şekilde değerlendirmeye başlamıştır.^[3] Ayrıca, uygulama alanlarını ve sorumluluklarını genişletmiş, hekimlere tabi olan bir meslekten, özerk bir mesleğe, hastalığa odaklanmış bir meslekten, sağlığa odaklanmış bir mesleğe dönüşmüştür.^[4] Günümüzde hemşireler sağlık bakımı vermenin yanı sıra araştırma yapma, teori geliştirme, mesleki örgütlere ve politik aktivitelere katılma gibi profesyoneller tarafından yerine getirilen işlevleri gerçekleştirir duruma gelmişlerdir.^[5] Böylece hemşirelikte profesyonellik ve hemşirelikte profesyonel değerler kavramları ön plana çıkmıştır.

Çağdaş toplumların en çok önem verdiği konulardan biri olan profesyonellik, yüksek oranda uzmanlık, bilgi, beceri, tutum ve davranış biçimi olarak ifade edilmektedir.^[6] Başka bir ifadeyle profesyonellik; alanında eğitim almış uzman kişilerce yürütülen ve ilgili meslek örgütleriyle desteklenerek sunulan hizmettir. Aynı zamanda bu hizmetin niteliğini artırmak ve daha güzele ulaşmak için çaba gösterme, devamlı ilerleme ile

Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri

İletişim (Correspondence): Dr. Songul GÖRİŞ.
e-posta (e-mail): sgoris2013@gmail.com

Psikiyatri Hemşireliği Dergisi 2014;5(3):137-142
Journal of Psychiatric Nursing 2014;5(3):137-142

Doi: 10.5505/phd.2014.74046

Geliş tarihi (Submitted): 03.06.2014 **Kabul tarihi (Accepted):** 07.11.2014

özgünlüğünü ortaya koyma da profesyonelliği göstermektedir.^[7] Profesyonel ise en geniş anlamıyla bir konuyu meslek olarak seçen, bu konuda derinleşen ve o alandaki bilgi ve deneyimiyle hayatını kazanan kişidir. Profesyonel kişi “işini iyi bilen ve bunu çevresine kanıtlamış olan bilgi düzeyini sürekli güncel tutan kişidir.” Aynı zamanda “kendi kariyerini kendisi çizen; bireysel niteliğe, yaptığı işin ve çevresiyle ilişkilerin niteliğine özen gösteren kişidir.”^[6] Sağlık hizmetlerinin sunumunda anahtar rolü olan hemşireler profesyonel birer meslek mensubudur. Profesyonel olmak bir takım değerlere sahip olmayı gerektirmektedir.^[8] Değerler; davranışa rehberlik eden ve bireyin kendini adadığı idealler ve inançlardır.^[9]

Değerler bireylerin sorumluluklarını yansıtmakta, algılarını etkilemekte ve davranışlarına yön vermektedir. Meslek tarafından benimsenen ve kazanılan değerler standartların gelişmesini sağlamaktadır. Bakımın kalitesi çalışanların sahip olduğu profesyonel değerlerin aynasıdır.^[10]

Profesyonel değerler ise uygulamaların kaynağıdır. Hastalarla, meslektaşlarla diğer meslek grupları ve toplumla etkileşimlerde rehberlik ederler.^[8] Hemşireler hizmet sundukları toplumda, davranış ve tutumlarını savunurken, gerekçelerini açıklarken ve etik ikilemlerle karşılaştıklarında karar verirken bir takım dayanaklara gereksinim duyarlar. Bu dayanaklar etik ilkeler ve profesyonel değerlerdir.^[11] Amerikan Hemşireler Birliği (ANA) ve ICN en önemli durumun sağlıklı/hasta bireyin esenliği olduğunu vurgulayarak, temel değerlerin yararlılık olduğunu kabul etmişlerdir. Hemşirelik mesleğinde alturizm, eşitlik, insan onuru, adalet ve doğruluk olarak adlandırılan beş temel değer yer almaktadır.^[12,13]

Hemşirelerin sahip olduğu profesyonel değerler, sağlıklı/hasta bireylerle, meslektaşlarıyla, diğer ekip üyeleriyle ve toplumla etkileşimine rehberlik etmekte, değer yüklü uygulamalar konusunda karar vermelerine yol göstermekte ve hemşirelik uygulamaları için temel oluşturmaktadır.^[14,15] Profesyonel değerler yaş, cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu gibi sosyo-demografik faktörlerden etkilenebilmektedir.^[14,16-18] Ayrıca literatürde mesleki kıdem, uzmanlık alanının ve pozisyonun da hemşirelerin profesyonel değerlerini etkilediği belirtilmiştir.^[14]

Hemşirelik mesleği için çok önemli bir kavram olan profesyonel değerlerin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi, bu konuya gerek mesleki gerekse hizmet içi eğitimlerde yer verilmesi önem taşımaktadır. Ancak literatürde genellikle öğrencilerin profesyonel değerlerini belirlemeye yönelik çalışmalar bulunduğu, hemşirelerle ilgili sınırlı sayıda çalışma olduğu için bu çalışmanın yapılmasına gereksinim duyulmuştur. Bu çalışma hemşirelerin profesyonel değerlerini ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelerin profesyonel değerleri ne düzeydedir?

2. Hemşirelerin profesyonel değerlerini etkileyen faktörler nelerdir?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma hemşirelerin profesyonel değerleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma 15 Ağustos-15 Eylül 2013 tarihleri arasında bir ilin devlet hastanesi ile bu hastaneye bağlı kadın ve çocuk hastalıkları hastanesinde çalışan hemşireler ile yapılmıştır. Hastaneler toplamda 500 yatak kapasitesine sahiptir. Hemşireler klinikten kliniğe değişmekle birlikte 8, 16 ve 24 saatlik vardiyalar şeklinde çalışmaktadırlar.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir ilin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Devlet Hastanesi ve bu hastaneye bağlı kadın ve çocuk hastalıkları hastanesinde çalışan tüm hemşireler oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmeyip, çalışmanın yapıldığı sırada izinli/raporlu olmayan 180 hemşireye ulaşılmıştır. Çalışma araştırmaya katılmayı kabul eden 120 hemşire ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri; araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanan tanıtım formu ve Hemşirelikte Profesyonel Değerler Ölçeği (HPDÖ) kullanılarak toplanmıştır.^[10,19-21]

Hemşire Tanıtım Formu

Hemşire tanıtım formunun ilk dört sorusunu yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi sosyo-demografik özellikleri, 5-16 arasındaki soruları ise mesleki memnuniyet, çalışma süresi ve çalıştığı birim gibi mesleki özelliklerine yönelik bilgileri ile profesyonel değerlere yönelik eğitim alma durumlarını, bilimsel toplantı ve kongreye katılım durumlarına yönelik bilgileri içermektedir.

Hemşirelikte Profesyonel Değerler Ölçeği (HPDÖ)

Hemşirelikte Profesyonel Değerler Ölçeği Weis ve Schank^[20] tarafından geliştirilmiş olup ülkemizde Geçkil ve ark.^[19] tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır. Hemşirelerin profesyonel değerlerini kendilerinin değerlendirdikleri bu ölçek 26 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki her bir ifade ‘çok önemlidir’den ‘önemli değildir’ şeklinde sıralanmakta ve her bir kategori 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 26, en yüksek puan ise 130'dur. Yüksek puanlar yüksek profesyonel değerleri göstermektedir.

Weis ve Schank'ın^[20] çalışmasında HPDÖ ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı 0.92, Geçkil ve ark.nın^[19] çalışmasında da 0.92 bulunmuş olup, bizim çalışmamızda ise 0.94'tür.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmaya Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden Akademik Kurul Kararı ve "Erciyes Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan" Etik Kurul onayı alındıktan sonra başlanmıştır. Ayrıca araştırmanın yapıldığı hastaneden kurum izni ve çalışma kapsamına alınan hemşirelerin sözlü ve yazılı bilgilendirilmiş olurları alınmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler bilgisayar ortamında SPSS 15.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik dağılımı içeren tanımlayıcı istatistikler, gruplar arası karşılaştırmalarda ise bağımsız örneklem t testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede $p < 0.05$ değeri anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Çalışma grubundaki hemşirelerin; %57.5'i 30-39 yaş grubunda olup, yaş ortalamaları 33.3 ± 6.9 'dur. Hemşirelerin %85.8'i kadın, %79.2'si evli, %56.7'si lisans mezunu, %76.7'si servis hemşiresi, %32.5'i dâhili kliniklerde çalışmakta, %27.5'inin çalışma süresi bir-beş yıl ve %53.3'ü haftada 40 saat çalışmaktadır (Tablo 1).

Bu çalışmada hemşirelerin profesyonel değerler ölçeği puan ortalaması 90.7 ± 14.7 olup, 40 yaş ve üstü gruptakilerin, erkeklerin ve bekâr olanların profesyonel değerler ölçeği puan ortalaması yüksek bulunmasına karşın istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$). 16 yıl ve daha fazla çalışanların, haftada 40 saat çalışanların ve idari görevi olan hemşirelerin HPDÖ puan ortalaması diğer hemşirelere göre daha yüksek bulunmuştur ($p > 0.05$) (Tablo 1).

Araştırma kapsamındaki hemşirelerin bazı özelliklerinin ve bu özelliklere göre profesyonel değerler ölçeği puan

Tablo 1. Hemşirelerin sosyo-demografik özelliklerine göre Profesyonel Değerler Ölçeği puan ortalamaları (n=120)

Özellikler	n	%	Ort. ±SS	p
Yaş				
20-29	35	29.2	89.54±16.28	0.569
30-39	69	57.5	90.25±13.09	
40 yaş ve üstü	16	13.3	95.81±17.77	
Cinsiyet				
Kadın	103	85.8	90.19±14.57	0.267
Erkek	17	14.2	94.35±15.77	
Medeni durum				
Evli	95	79.2	90.21±15.42	0.227
Bekar	25	20.8	92.96±11.90	
Mezun olunan okul				
Lise	10	8.3	86.70±21.19	0.318
Önlisans	38	31.7	89.97±15.02	
Lisans	68	56.7	91.00±12.91	
Yüksek lisans	4	3.3	105.0±21.06	
Hastanedeki görev				
Servis hemşiresi	92	76.7	88.86±14.33	0.853
Sorumlu hemşire	10	8.3	89.20±16.36	
Diğer (yönetim)	18	15.0	101.50±11.77	
Çalışılan Servis				
Dahili klinik	39	32.5	91.59±16.28	0.329
Cerrahi klinik	17	14.2	86.18±10.85	
Acil	16	13.3	88.81±13.22	
Yoğun bakım	19	15.8	89.05±17.43	
Diğer (Poliklinikler, yönetim)	29	24.2	94.62±13.25	
Çalışma süresi				
1-5 yıl	33	27.5	90.03±16.58	0.249
6-10 yıl	27	22.5	86.33±11.95	
11-15 yıl	27	22.5	90.93±11.57	
16 yıl ve üstü	33	27.5	95.06±16.54	
Haftalık çalışma saati				
40 saat	64	53.3	92.14±14.61	0.518
41-48 saat	42	35.0	89.33±12.08	
49 saat ve üstü	14	11.7	88.92±21.82	
Çalışma şekli				
Gündüz	51	42.5	90.74±15.90	0.896
Gece-gündüz	69	57.5	90.81±13.96	

Tablo 2. Hemşirelerin bazı özelliklerine göre Profesyonel Değerler Ölçeği puan ortalamaları (n=120)

Özellikler	n	%	Ort.±SS	p
Mesleği isteyerek seçme durumu				
Evet	58	48.4	92.05±15.56	0.440
Hayır	28	23.3	92.67±15.75	
Kısmen	34	28.3	87.06±11.97	
Mesleki memnuniyet				
Memnun	64	53.3	89.48±13.48	0.218
Memnun değil	20	16.7	90.05±16.92	
Kısmen	36	30.0	93.50±15.69	
Bilimsel toplantı/kongre katılım durumu				
Katılan	15	12.5	94.20±15.75	0.261
Katılmayan	105	87.5	90.29±14.65	
Mesleki derneğe üye olma durumu				
Olan	16	13.3	95.00±14.70	0.183
Olmayan	104	86.7	90.13±14.72	
Profesyonel değerlerle ilgili eğitim alma durumu				
Alan	25	20.8	91.52±18.04	0.872
Almayan	95	79.2	90.59±13.87	

ortalamaları incelendiğinde, hemşirelerin %48.4'ünün mesleğini isteyerek seçtiği, %53.3'ünün mesleğini yapmaktan memnun olduğu, %87.5'inin bilimsel toplantılara katılmadığı, %86.7'sinin mesleki derneklere üyeliğinin olmadığı ve %79.2'sinin profesyonel değerlerle ilgili eğitim almadıkları belirlenmiştir (Tablo 2).

Çalışmada dernek üyeliği bulunanların, bilimsel toplantılara katılanların, profesyonel değerler konusunda eğitim alanların profesyonel değerler ölçeğinden aldıkları puanlar daha yüksek bulunmuş fakat istatistiksel olarak bir anlamlılık saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 2).

Tartışma

Hemşirelerin sağlık bakımında kritik düşünebilmeleri ve karar verebilmeleri için profesyonel değerlerinin gelişmiş olması gerekmektedir.^[10] Bu nedenle hemşirelerin profesyonel değerlerini geliştirmeye yönelik yapılacak girişimlerin planlanması önemlidir. Hemşirelerin profesyonel değerlerinin ve bu değerler üzerinde etkili faktörlerin belirlenmesi ve gerek lisans eğitimi gerekse hizmet içi eğitimlerle eksikliklerin giderilmesi hemşirelik mesleğinin gelişimi açısından önem taşımaktadır.

Hemşirelerin profesyonel değerleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yaptığımız bu çalışmada örneklem grubundaki hemşirelerin profesyonel değerler ölçeği puan ortalaması 90.7 ± 14.7 olarak bulunmuştur. Literatürde, hemşirelikte profesyonel değerler ile ilgili yapılan çalışmaların çoğu hemşirelik öğrencileriyle yapılmıştır. Geçkil ve ark.^[19] 328 hemşirelik öğrencisi ve 57 hemşire ile yaptıkları çalışmada profesyonel değerler puan ortalaması 106.45 ± 13.61 olarak gösterilmiştir.^[19] Lin ve Wang çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerler puan ortalaması-

nı 100.00 ± 15.61 olarak belirtmişlerdir.^[18] Iacobucci ve ark.^[20] nın yapmış oldukları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerler puan ortalaması 101.43 ± 12.78 olarak bulunmuştur.^[22] Bizim çalışmamızda hemşirelerin profesyonel değerler ölçeğinden aldıkları puanların diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında daha düşük olduğu görülmektedir. Bunun nedeni hemşirelerin çoğunluğunun profesyonel değerler konusunda eğitim almamış olmalarından kaynaklanıyor olabilir.

Literatürde Weis ve Schank tarafından 2009 yılında geliştirilmiş olan 44 maddeli (puan: min 44, maks 220) HPDÖ kullanılarak yapılmış çalışmalar da mevcuttur.^[20] Bu çalışmalar incelendiğinde; Kaya ve ark.^[21] nın yapmış oldukları çalışmada; hemşirelik öğrencilerinin hemşirelikte profesyonel değerler ölçeğinden üst sınıra yakın puanlar aldıkları belirlenmiştir.^[23] Benzer bir çalışmada önlisans öğrencilerinin profesyonel değerler ölçeğinden almış oldukları puan ortalamasını 182.35 ± 21.24 , lisans öğrencilerinin ise 180.46 ± 19.37 'dir.^[24] Alfred ve ark.^[25] nın Tayvanlı ve Amerikalı hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada Tayvanlı öğrencilerin hemşirelik profesyonel değerler ölçeği puan ortalaması 104.27 ± 16.81 , Amerikalı olanların ise 106.16 ± 12.93 olduğu belirlenmiştir.^[25] Literatürde kültürün profesyonel değerlerin gelişiminde etkili bir faktör olduğu belirtilmektedir.^[14]

Çalışmamızda hemşirelerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu ve iş deneyimi gibi faktörlerin profesyonel değerleri etkilemediği saptanmıştır. Benzer şekilde Parvan ve ark.^[26] nın çalışmasında cinsiyet ve medeni durumun profesyonel değerleri etkilemediği belirlenmiştir.^[26] Çalışmamızdan farklı olarak Lin ve Wang çalışmalarında 35 yaş üstündekilerin, bekâr olanların ve erkeklerin puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur.^[18]

Literatürde konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda ise; ka-

dınların HPDÖ puan ortalaması erkeklerinkinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).^[19,24,27]

Hemşireliğin profesyonelliğe geçişinde nitelikli eğitim son derece önemlidir. Eğitimle birlikte bilginin dağıtılması ve sentez edilmesi sağlamak ve bireylerin inanç sistemleri şekillenmektedir. Günümüzde profesyonel hemşirelik eğitimi kültürel ve mesleki bilgi, klinik ve kavramsal becerinin yanında bireyin değerler sistemi üzerine temellenmektedir.^[5,7]

Bu çalışmada HPDÖ'den en yüksek puan alan grup yüksek lisans mezunu hemşirelerdir. Bununla birlikte yüksek lisans mezunu hemşire sayısının çok az olması nedeniyle gruplar arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık saptanamamıştır. Ayrıca çalışmamızda lisans mezunu hemşirelerin HPDÖ puan ortalaması önlisans mezunu hemşirelere göre yüksek bulunmuş fakat istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Hayes'in lisans ve önlisans hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada, hemşirelerin profesyonel değerler ölçeği toplam puanı bakımından bir fark saptanamamış; fakat bazı alt boyutlarda anlamlı fark belirlenmiştir.^[28] Çalışmamızla benzer şekilde konuyla ilgili yapılan bir başka çalışmada ise öğrenci, yeni mezun ve tecrübeli hemşirelerin profesyonel değerleri arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır.^[29]

Literatürde hemşirelerin profesyonel değerleri ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi bazı özelliklerin profesyonel değerlerden etkilendiği ile ilgili çalışmalar yer almakla birlikte bizim çalışmamızda hemşirelerin sosyo-demografik özellikleri ya da mesleki özellikleriyle profesyonel değerler arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Bunun nedeni çalışmamızda hemşirelerin örneklem sayısının diğer çalışmalara göre daha az olması ve hemşirelerin profesyonel değerlerle ilgili eğitim almamaları nedeniyle profesyonel değerler ölçeğinden aldıkları puanların benzer ve düşük olması ilişkilendirilebilir.

Sonuç

Hemşirelerin profesyonel değerleri ve etkileyen faktörlerin incelendiği bu çalışmada, hemşirelerin profesyonel değerler ölçeği puanlarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve sosyo-demografik ve mesleki özellikleri ile profesyonel değerleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Ayrıca hemşirelerin çoğunluğunun, bilimsel toplantı ya da kongrelere katılmadıkları, hiçbir mesleki derneğe üye olmadıkları ve profesyonel değerlerle ilgili eğitim almadıkları belirlenmiştir. Hemşirelik mesleğinin istenilen konuma gelebilmesi için hemşirelerin bilimsel bilgileri takip etmeleri, bilimsel toplantı ya da kongrelere katılmaları ve mesleki bir derneğe üye olmaları önemlidir. Bu noktada hemşirelerin desteklenmesi gerekmektedir. Hemşirelerin profesyonel değerlerin geliştirilmesi için düzenli aralıklarla eğitimlerin düzenlenmesi, hemşirelerin profesyonel değerlerini belirleyecek, bu konuya

dikkat çekecek ve yapılacak eğitimlerin etkinliğini değerlendirecek daha kapsamlı çalışmaların yapılması önerilebilir.

Kaynaklar

1. Akça Ay F. Mesleki temel kavramlar. İçinde: Akça Ay F, editör. Temel hemşirelik kavramlar, ilkeler, uygulamalar. İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık; 2010. s. 47.
2. International Counsel of Nursing. Erişim: 28.06.2013, ICN <http://www.icn.ch>.
3. Öz F. Sağlık alanında temel kavramlar. 2. Basım. Ankara: Mattek Matbaacılık Basım ve Yayıncılık; 2010. s. 38.
4. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. Hemşirelik rolleri ve özerklik. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi 2012;14:66-74.
5. Karadağ G, Uçan Ö. Hemşirelik eğitimi ve kalite. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2006;1:42-51.
6. Kacaroglu Vicdan A. Hemşirelikte profesyonellik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı 2010;260-3.
7. Adigüzel O, Tanrıverdi H, Sönmez Özkan D. Mesleki profesyonellik ve bir meslek mensupları olarak hemşireler örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi 2011;9:239-59.
8. Sabancıoğulları S, Doğan S. Profesyonel kimlik gelişimi ve hemşirelik. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2012;15:275-82.
9. Vezeau TM. Teaching professional values in a BSN program. Int J Nurs Educ Scholarsh 2006;3:25.
10. Weis D, Schank MJ. Professional values: key to professional development. J Prof Nurs 2002;18:271-5.
11. Pehlivan İ. Mesleki Etik. Yönetim, mesleki ve örgütsel etik. 2. Baskı. Ankara: Pegem; 2002. s. 84-7.
12. Atalay M, Tel H. Gelecek yüzyılda hemşirelikte lisans eğitiminin vizyonu. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1999;3:47-54.
13. Shaw HK, Degazon C. Integrating the core professional values of nursing: a profession, not just a career. J Cult Divers 2008;15:44-50.
14. Rassin M. Nurses' professional and personal values. Nurs Ethics 2008;15:614-30.
15. Sellman D. Professional values and nursing. Med Health Care Philos 2011;14:203-8.
16. McNeese-Smith DK, Crook M. Nursing values and a changing nurse workforce: values, age, and job stages. J Nurs Adm 2003;33:260-70.
17. Fisher M. A comparison of professional value development among prelicensure nursing students in associate degree, diploma, and bachelor of science in nursing programs. Nurs Educ Perspect 2014;35:37-42.
18. Lin YH, Wang LS. A Chinese version of the revised Nurses Professional Values Scale: reliability and validity assessment. Nurse Educ Today 2010;30:492-8.
19. Geçkil E, Ege E, Akin B, Göz F. Turkish version of the revised nursing professional values scale: validity and reliability assessment. Jpn J Nurs Sci 2012;9:195-200.
20. Weis D, Schank MJ. Development and psychometric evaluation of the Nurses Professional Values Scale-Revised. J Nurs Meas 2009;17:221-31.
21. Schank MJ, Weis D. Service and education share responsibility for nurses' value development. J Nurses Staff Dev 2001;17:226-33.
22. Iacobucci TA, Daly BJ, Lindell D, Griffin MQ. Professional values, self-esteem, and ethical confidence of baccalaureate nursing students. Nurs Ethics 2013;20:479-90.
23. Kaya H, Işık B, Şenyuva E, Kaya N. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve profesyonel değerleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2012;1:18-26.
24. Martin P, Yarbrough S, Alfred D. Professional values held by baccalaureate and associate degree nursing students. J Nurs Scholarsh 2003;35:291-6.
25. Alfred D, Yarbrough S, Martin P, Mink J, et al. Comparison of professional values of Taiwanese and United States nursing students. Nurs Ethics 2013;20:917-26.

26. Parvan K, Zamanzadeh V, Hosseini FA. Assessment of professional values among Iranian nursing students graduating in universities with different norms of educational services. *Thrita J MedSci* 2012;2:37-43.
27. Hendel T, Eshel N, Traister L, Galon V. Readiness for future managerial leadership roles: nursing students' perceived importance of organizational values. *J Prof Nurs* 2006;22:339-46.
28. Hayes TL. An exploration of professional values held by baccalaureate and associate degree nursing students electronic theses. *Treatises and Dissertations* 2006;30:1-50.
29. LeDuc K, Kotzer AM. Bridging the gap: A comparison of the professional nursing values of students, new graduates, and seasoned professionals. *Nurs Educ Perspect* 2009;30:279-84.